

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

В. Л. Шаран

Ініціали та прізвище

Підпис

19 вересня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГЕНОЛОГІЇ

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 035 Філологія (спеціалізація «Теорія літератури»)

Статус дисципліни Нормативна

Навчально-науковий інститут іноземних мов

Кафедра романської філології та компаративістики

Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин						Самостійна робота	Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Залік			Екзамен	
				Кредити ЕКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття					Семінарські заняття
Денна	I	II	2/60	32	16	-	16	-	28	-	-	+	

Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки докторів філософії

Розробник:

В. М. Маркова
Підпис

О. О. Бистрова, доктор філологічних наук, доцент

Ініціали та прізвище викладача, науковий ступінь та вчене звання

Схвалено на засіданні кафедри романської філології та компаративістики

Протокол № 5 від 27 вересня 2018 р.

Завідувач кафедри М. В. Маркова
Підпис

Ініціали та прізвище

Схвалено на засіданні науково-методичної ради навчально-наукового інституту іноземних мов

Протокол № 5 від 29.05 2018 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № 6 від 19.06 2018 р.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: сформувати необхідний об'єм теоретико-літературних та історико-літературних знань у аспірантів, поглибити їхні уявлення про поетику жанрів літератури.

Предмет: генологія як наука про літературні жанри.

Завдання: ознайомити аспірантів з основними критеріями історії та теорії літературних жанрів (генології). Вивчити основні жанрові системи та закономірності їх еволюції. Розглянути історично сформовані групи жанрів: епічні, ліричні та драматичні в контексті історико-літературного процесу, в залежності від особливостей художньої свідомості тієї чи іншої епохи. Виявити своєрідність жанрової поетики в основних європейських літературах, використовуючи принципи компаративістики. Сформувати навички роботи з дослідницькою літературою, навчальними посібниками та довідниками.

Заплановані результати навчання:

аспірант повинен знати:

- історію генології;
- принципи розподілу літератури на роди та жанри;
- сучасний стан науки про жанри;
- тенденції розвитку генологічної системи;

аспірант повинен вміти:

- визначати жанрові особливості художнього твору;
- розкривати особливості родо-жанрових форм у контексті національних особливостей літератур;
- здійснювати аналіз формотвірних та змістотвірних функцій жанру;
- інтерпретувати художній твір крізь призму сучасної генології;
- зіставляти літературні твори різних національних літератур в жанровому аспекті.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівців: після дисциплін «Історія зарубіжної літератури», «Історія української літератури», «Вступ до літературознавства», «Теорія літератури».

Зміст дисципліни:

Генологія як наука. Основні поняття теорії літературних жанрів. Жанрові дефініції. Жанрові системи. Структурно-функціональні характеристики систем жанрів. Історична еволюція жанрових систем. Ліричні жанри в історико-типологічному висвітленні. Епічні жанри літератури. Драматичні жанри художньої літератури: генезис і еволюція. Сучасні тенденції розвитку генології.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Генологія як наука.	2	-	2	6
Тема 2. Основні поняття теорії літературних жанрів. Жанрові дефініції. Жанрові системи.	2	-	2	4
Тема 3. Структурно-функціональні характеристики систем жанрів.	2	-	2	1
Тема 4. Історична еволюція жанрових систем.	2	-	2	4
Тема 5. Ліричні жанри в історико-типологічному висвітленні.	2	-	2	4
Тема 6. Епічні жанри літератури.	2	-	2	4
Тема 7. Драматичні жанри художньої літератури: генезис і еволюція.	2	-	2	2
Тема 8. Сучасні тенденції розвитку генології.	2	-	2	3
Разом за II семестр	16	-	16	28

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст лекційного курсу для аспірантів денної форми навчання
II семестр

№ з/п	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1.	<i>Генологія як наука:</i> 1. Зародження і розвиток генології. 2. Генологічна термінологія. 3. Основні дефініції та напрямки у вивченні теорії жанру [2; 1; 16; 19].	2
2.	<i>Основні поняття теорії літературних жанрів:</i> 1. Жанрові дефініції. 2. Жанрові системи. [4; 10; 16; 20].	2
3.	<i>Жанрові системи:</i> 1. Структурно-функціональні характеристики систем жанрів. 2. Давні системи жанрів. 3. Осмислення генології в античності («Поетика» Аристотеля) та в Новий час («Поетичне мистецтво» Н. Буало). [6; 2; 12; 28; 32].	2
4.	<i>Історична еволюція жанрових систем:</i> 1. Жанрові системи XVI – XVIII століть. 2. Розвиток літературних форм XIX століття. 3. Жанрові стратегії модернізму та постмодернізму. [5; 8, 211 – 215; 13; 30].	2

5.	<i>Ліричні жанри в історико-типологічному висвітленні:</i> 1. Елегія. Ода. Епіграма. 2. Розвиток жанру сонета в літературі. 3. Еволюція жанру балади від XV століття до сучасності. 4. Розмаїття жанрових модифікацій у ліриці. Сучасні жанрові форми ліричних творів. [4; 8; 27].	2
6.	<i>Епічні жанри літератури:</i> 1. Епопея. 2. Теорія роману. Розквіт роману в XVIII ст. Роман періоду романтизму. Реалістичний роман. Роман XX століття. Сучасний роман. 3. Малі епічні жанри. Новела та оповідання. [5; 2; 14; 32].	2
7.	<i>Драматичні жанри літератури: генезис та еволюція:</i> 1. Розвиток жанру трагедії в літературі. 2. Комедія класична та її сучасні модифікації. [4; 10; 32].	2
8.	<i>Розвиток генології в XXI столітті:</i> 1. Гіперлітература. 2. Поява та розвиток жанрів постгутенбергівської літератури. [1; 19; 39].	2
Разом II за семестр:		16

**Перелік практичних занять
для аспірантів денної форми навчання
II семестр**

№ з/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1.	Форма існування ліричних жанрів. Петрарківський та шекспірівський сонет. [4; 8; 27].	2
2.	Поетика роману XIX століття. [5; 2; 14; 32].	2
3.	Роман постмодернізму. [2; 9; 16].	2
4.	Проблема автобіографізму в художньому творі. [6; 1; 10; 27].	2
5.	Класицистична комедія (Ж. Б. Мольєр). [4; 11; 18; 33].	2
6.	Епістолярний жанр у світовій літературі. [5; 28; 37].	2
7.	Розвиток жанрів гіперлітератури. [1; 19; 38].	2
8.	Жанри репу та клауду як еволюція лірики. [36 - 39].	2
Разом II за семестр:		16

**Зміст самостійної (індивідуальної) роботи
для аспірантів денної форми навчання
II семестр**

Номер тижня	Зміст самостійної (індивідуальної) роботи	Кількість годин
1.	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до ПЗ 1, читання художніх творів.	3
2.	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до ПЗ 2, читання художніх творів.	4
3.	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до ПЗ 3, читання художніх творів.	3
4.	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до ПЗ 4, читання художніх творів.	3
5.	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до ПЗ 5, читання художніх творів.	4
6.	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до ПЗ 6, читання художніх творів.	4
7.	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до ПЗ 7, читання художніх творів.	3
8.	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до ПЗ 8, читання художніх творів.	4
Разом II за семестр:		28

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Письмова робота обсягом 12 – 15 сторінок, що складається з таких складових: титульна сторінка, зміст, основна частина, висновки, список літератури, додатки. Робота має бути виконана на належному науковому рівні, висвітлювати історію питання, розкривати суть поставленої проблеми, містити ґрунтовні висновки. До роботи можуть бути подані електронні та друковані додатки. Оцінювання: зміст – до 15 балів; оформлення, електронні та друковані додатки – до 5 балів.

Перелік тем:

Класицистична теорія жанрів та її подолання.
Романтична актуалізація античних жанрів.
Класицистичні жанри в інтерпретації модерністів.
Жанри масової літератури.
Проблеми жанру в поезії ХХ століття.
Сучасні теорії жанру в літературознавстві.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Словесні, практичні, пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, пошуково-творчі.

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль – робота на практичних заняттях, індивідуальні завдання; екзамен.

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється за результатами поточного контролю та екзамену. Сумарна кількість балів з дисципліни визначається за формулою

$$S_{\text{сум}} = 0,6 \cdot S_{\text{пот}} + 0,4 \cdot S_{\text{іде}},$$

де $S_{\text{пот}}$ – кількість балів за поточний контроль, $S_{\text{іде}}$ – кількість балів за підсумковий контроль (екзамен).

Розподіл балів між видами роботи:

Відповіді на практичних заняттях оцінюються за чотирибальною шкалою. Результат за 100-бальною шкалою обчислюється за формулою $x = \frac{A}{n} \cdot \frac{K}{5}$, де A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою при вивченні дисципліни, включаючи оцінки "2", n – кількість цих оцінок (не менше чотирьох), $\frac{A}{n}$ – середня оцінка, K – максимальна кількість балів (80 балів), які студент може отримати за усні відповіді. Якщо середня оцінка за відповіді на практичних заняттях $\frac{A}{n} \leq 2,5$, то кількість балів $x =$ нулю.

Практичні заняття (усні відповіді)	Індивідуальне завдання	Екзамен $S_{\text{іде}}$
80	20	100
100 ($S_{\text{пот}}$)		

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Білоус П. Теорія літератури : навчальний посібник / П. Білоус. – К. : Академвидав, 2013. – 328 с.
2. Бовсунівська Т. Теорія літературних жанрів. Жанрова парадигма сучасного зарубіжного роману : підручник / Т. Бовсунівська. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. – 519 с.
3. Бычихина Л. Современный роман : Опыт исследования / Л. Бычихина. А. Дранов. – М. : Наука. 1990. – 288 с.
4. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства / Н. Копистянська. – Львів : Паїс, 2005. – 368 с.
5. Ладыгин М. Романтический роман : пособие по спецкурсу / М. Ладыгин. – М. : Наука, 1981. – 140 с.
6. Семенюк Г. Текст. Система. Поетика жанру / Г. Семенюк, М. Зимомря, М. Ткачук. – Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2011. – 444 с.

Допоміжна:

7. Бахтин М. Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет / М. Бахтин. – М. : Худ. лит., 1975. – 500 с.
8. Бахтин М. Проблемы речевых жанров / М. Бахтин // Литературная учеба. – 1978. – № 1. – С. 211–215.
9. Бернадська Н. Теорія роману як жанру в українському літературознавстві : автореф. дис... д-ра філол. наук : спец. 10.01.06 «Теорія літератури» / Н. Бернадська ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2005. – 36 с.
10. Галич О. Теорія літератури: підручник / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв. – К. : Либідь, 2001. – 488 с.
11. Гегель Г. В. Ф. Лекции по эстетике : в 2 т. / Г. В. Ф. Гегель. – СПб. : Наука, 1999. – Т.1. – 622 с.
12. Давыдова Т. Теория литературы : учеб. пособие / Т. Давыдова и др. – М. : Логос, 2003. – 232 с.
13. Денисюк І. Розвиток української малої прози XIX – поч. XX ст. / І. Денисюк. – К. : Вища школа, 1981. – 214 с.

14. Женетт Ж. Введение в архитекст / Ж. Женетт // Женетт Ж. Фигуры : в 2 т. / Ж. Женетт. – М. : Изд-во им. Сабашниковых, 1998. – Т. 2. – 472 с.
15. Йогансен М. Як будується оповідання / М. Йогансен // Йогансен М. Вибрані твори : [вид. 2-ге, доповн.] / М. Йогансен ; [упоряд. Р. Мельників]. – К. : Смолоскип, 2009. – С. 550–670.
16. Іванюк Б. Жанрологічний словник : Лірика / Б. Іванюк. – Чернівці : Рута, 2001. – 92 с.
17. Коряк В. Українська література. Конспект / В. Коряк. – [2-е вид.] – Х. : ДВУ, 1929. – С. 191–192.
18. Крошнев М. Теория литературы : учебное пособие / М. Крошнев. – Ульяновск : УлГТУ, 2007. – 103 с.
19. Лейдерман Н. Теория жанра / Н. Лейдерман. – Екатеринбург : Ин-т филологических исследований и образовательных стратегий «Словесник», 2010. – 904 с.
20. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці : Золоті литаври, 2001. – 636 с.
21. Літературознавча енциклопедія : у 2-х т. / автор-укладач Ю. Ковалів. – К. : Академія, 2007. – 608 с.
22. Лотман Ю. Структура художественного текста / Ю. Лотман. – М. : Искусство, 1970. – 384 с.
23. Мелетинский Е. Историческая поэтика новеллы / Е. Мелетинский. – М. : Наука, 1990. – 278 с.
24. Пospelов Г. Теория литературы : учеб. для университетов / Г. Пospelов. – М. : Высш. шк., 1978. – 351 с.
25. Теория литературы : в 2 т. / Н. Тamarченко, С. Бройтман, В. Тюпа и др. – Т.1. Теория художественного дискурса. Теоретическая поэтика / [под ред. Н. Тamarченко]. – М. : Академия, 2008. – 512 с.
26. Теория литературы : в 2 т. / Н. Тamarченко, С. Бройтман, В. Тюпа и др. Т. 2. Историческая поэтика / [под ред. Н. Тamarченко]. – М. : Академия, 2008. – 368 с.
27. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства) : підручник для гуманітаріїв / А. Ткаченко. – К. : Правда Ярославиців, 1997. – 448 с.
28. Томашевский Б. Теория литературы. Поэтика : учеб. пособие / Б. Томашевский. – М. : Аспект Пресс, 2003. – 335 с.
29. Українська мала проза ХХ століття : антологія / [упоряд. В. Агеева]. – К. : Факт, 2007. – 1512 с.
30. Уэллек Р. Теория литературы / Р. Уэллек, О. Уоррен – М. : Прогресс, 1978. – 325 с.
31. Фашенко В. У глибинах людського буття : Літературознавчі студії / В. Фашенко ; [вступ. ст. В. Полтавчука]. – Одеса : «Маяк», 2005. – 640 с.
32. Чернец Л. Литературные жанры (проблемы типологии и поэтики) / Л. Чернец. – М. : Изд-во Моск. гос. ун-та, 1982. – 192 с.
33. Ярхо Б. Послесловие из далёкого прошлого. Размышления филолога-античника на темы «круглого стола» / Б. Ярхо // Вопросы литературы. – 1999. – № 6. – С.178–207.
34. Derrida J. Acts of Literature / J. Derrida. – New York and London : Routledge, 1992. – P. 7–17.
35. Poe E. A. The tale proper / E. A. Poe // American Literary essays. – N.Y. – 1960. – P. 229–301.

Інформаційні ресурси:

36. <http://litopys.org.ua>
37. <http://medievalist.org.ua>
38. <http://kyrios.org.ua>
39. <http://lib.pravmir.ru>